

тому подібное; определена высокая степень социализационных возможностей студенческих общественных организаций и объединений.

Ключевые слова: социализация, студенческая молодежь, общественные организации и объединения

Sechka S. The Problem of Students' Socialization in Public Organizations and Associations

The article deals with the features of students' socialization in public organizations and associations. The essence and peculiarities of the "students youth" concept are revealed, the essential characteristics of students are defined. Different classifications of youth organizations are presented. The author has determined the most recognized classification depending on the purpose of socially significant activities: youth groups, which are aimed for deepening democratic processes in the country and building a civil society in Ukraine, youth associations of self-developing and self-educative direction; professionally oriented youth groups; youth groups engaged in voluntary activities; youth groups, which activity is based on a mutual assistance in social issues etc.; a high degree of socialization capabilities of students public organizations and associations is identified. Being involved in students' public organizations gives a young person an opportunity to become the subject of socially significant activity; participation in public organizations is one of the effective mechanisms of the future specialist' training, it forms the skills to make independent decisions, take responsibilities for the work results, people team and professional development; youth organization educates the true independence and activity, contributes to the formation of civil position and personal qualities.

Key words: socialization, students, public organizations and associations

Стаття надійшла до редакції 27.01.2017 р.

Прийнято до друку 24.02.2017 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Ваховський Л. Ц.

УДК 159.922.763+159.92.765

В. І. Степаненко

**ПОНЯТТЯ ТА ФОРМИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ НА БАЗІ
ГІПЕРЗДІБНОСТЕЙ У ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ**

За рішенням Всесвітньої організації охорони здоров'я обдаровані діти входять до «групи ризику» [10]. Згідно соціологічних досліджень такі діти складають 20 – 30% загальної популяції. До «благополучних» з них належать лише 5%, решта знаходяться в ситуації ризику соціальної ізоляції та відчуження з боку однолітків [9, с. 154].

Обдаровані діти у порівнянні зі звичайними характеризуються особливостями та поведінкою, які можуть викликати труднощі у процесі їхньої соціальної адаптації та при відсутності надання своєчасної допомоги призводити до різних форм девіантної поведінки. Особистість з девіантною поведінкою на базі гіперздібностей не здатна розуміти й оцінювати дії й поведінку інших людей, має цілий комплекс різноманітних проблем, які не в змозі вирішити самостійно, не підготовлена до труднощів у повсякденному житті.

Вирішення цієї проблеми потребує вивчення чинників та причин виникнення девіантних проявів у поведінці обдарованих дітей; знання сутності та форм девіантної поведінки на базі гіперздібностей, індивідуального підходу до роботи з такими учнями; ранньої профілактичної роботи щодо попередження девіантної поведінки на базі гіперздібностей з урахуванням соціально-психологічних особливостей і потреб дитини.

Процеси адаптації обдарованих дітей до умов соціального середовища висвітлено у працях О. Антонової, Г. Беленької, Ю. Гільбуха, Г. Коваль, Є. Кисіль, О. Кульчицької, О. Матюшкіна, В. Паненкової, І. Панова, О. Савенкова, О. Сапунової, Л. Токаревої, В. Шадрикова, Н. Шумакової та ін.

Девіантна поведінка на базі гіперздібностей та окремі її форми розкривалася у працях Н. Бумаженко, Н. Дмитрієвої, Г. Єфремової, Є. Зеркіної, Є. Ільїна, Ц. Короленко, К. Курзової, Н. Майсак, І. Малкіної-Пих, Л. Мардахаєва, В. Менделевича, О. Михайленко, Г. Чусавітіної та ін.

Соціально-педагогічні аспекти роботи з обдарованими дітьми висвітлені у дослідженнях Ю. Василькової, І. Зверєвої, Л. Коваль, Л. Мардахаєва, О. Михайленко, С. Пальчевського, С. Хлебик, В. Юркевича та ін.

Аналіз сучасних досліджень та публікацій свідчить що проблема є актуальною та недостатньо вивченою на рівні соціально-педагогічної теорії і практики з метою профілактики девіантних проявів у поведінці обдарованих учнів.

Виходячи з цього, метою статті стало розкриття сутності поняття «девіантна поведінка на базі гіперздібностей» та основних соціально-негативних форм її прояву.

Девіантна поведінка на базі гіперздібностей – тип відхильної поведінки, що супроводжується девіаціями у повсякденному житті при особливій обдарованості, таланті, геніальності в інших сферах діяльності людини [4, с. 24].

При девіантній поведінці, пов'язаній з гіперздібностями, в особистості спостерігається ігнорування реальності. Людина розцінює звичайний світ як щось малозначуще, несуттєве. Тому вона не приймає участі у взаємодії з ним, не виробляє стиль емоційного ставлення до вчинків і поведінки оточуючих, приймає будь-яку подію, яка

відбувається, відчужено. Вимушені контакти сприймається людиною з гіперздібностями як необов'язкові, тимчасові і не сприймаються як значимі для її особистісного розвитку [11, с. 39 – 40; 3, с. 15].

В. Сорока-Росинський, який усю свою діяльність присвятив роботі з важковиховуваними дітьми, серед них виокремлює групу дітей, які характеризуються певною обдарованістю, підвищеним розвитком у якісному чи кількісному відношенні. Таких дітей називають супранормними. Вони не в змозі адекватно реалізувати свої можливості в умовах середовища їхньої життєдіяльності. Видатний педагог виокремлює три групи відхилень у супранормних дітей як важковиховуваних:

а) діти з психічною нестійкістю і певною обдарованістю. Для цієї категорії характерні істеричність, демонстративність і бурхливість прояву почуттів, непокора правилам дисципліни.

б) діти фізично слабкі, психічно благополучні, з середніми здібностями і певною обдарованістю. У шкільних заняттях вони проявляють лінощі, не бажаючи займатися разом з класом, не визнають жодного авторитету і вважають, що вони кращі за будь-якого вчителя, знають, чим і як їм займатися.

в) діти психічно і фізично здорові, талановиті, але під впливом зовнішніх чинників (сім'ї чи вулиці) деформовані. Такі діти в розумовому відношенні не проявляють обдарованості вище норми. Вони зіпсовані середовищем, що негативно позначається на їхньому відношенні до навчання, читання, вищих духовних запитів загалом. Вони швидко пристосовуються до середовища, опановують ситуацією та вміють підкорювати собі оточення, перетворюючи його на засіб досягнення особистих (егоїстичних) цілей. Подолати створений ними негативний вплив на оточення виключно складно, оскільки вони уміло використовують своїх «рабів» [7, с. 141–142].

Л. Виготський з урахуванням стандарту – дитини масового типу вікового розвитку – виокремлює дитину-дезорганізатора (як «важкого», так і обдарованого). Підліток з девіантною поведінкою – це, як правило, дитина-дезорганізатор [1, с. 59].

Д. Менделевич, виводячи частоту представленості клінічних форм девіантної поведінки при різних її типах, наголошує на тому, що основними клінічними формами девіантної поведінки, кожна з яких може бути викликана будь-яким типом чи кількома типами девіантної поведінки є: агресія й аутоагресія, алкоголізація, тютюнопаління, наркотизація та інші зловживання речовинами, порушення харчової поведінки; аномалії сексуального розвитку; надцінні психологічні і патопсихологічні захоплення (від фанатизму – до різновидів маній); характерологічні і патохарактерологічні реакції (емансипації, групування, опозиції та ін.); аморальну, неестетичну поведінку, комунікативні девіації. Девіантна поведінка на базі гіперздібностей часто обумовлює надцінні психологічні захоплення, іноді – неестетичну

поведінку, рідко – аномалії сексуального характеру, характерологічні реакції і комунікативні девіації [8, с. 85–86].

При *надцінному захопленні* всі характеристики звичайного захоплення посилюються до гротеску, об'єкт захоплення чи діяльність стають визначальним вектором поведінки людини, який витискує на другий план чи повністю блокує будь-яку іншу діяльність.

Сутнісними ознаками надцінних захоплень вважаються:

- 1) глибока й тривала зосередженість на об'єкті захоплення;
- 2) пристрасне, емоційно насичене ставлення до об'єкта захоплення;
- 3) втрата контролю над часом, який витрачається на захоплення;
- 4) ігнорування будь-якої іншої діяльності чи захоплення [8, с. 117].

Особливим різновидом надцінних психологічних захоплень є *«параноя здоров'я»* – захопленість оздоровчими заходами, при якій людина школить іншим сферам життєдіяльності (робота, сім'я), починає активно займатися тим чи іншим способом оздоровлення. Виокремлюють спорт для здоров'я (фізична культура), спорт вищих досягнень (професійний), екстремальний спорт. Останні два види несуть у собі найбільш девіантний потенціал, оскільки спортивна адикція, як і будь-яка інша залежність, може переходити до хімічної форми, про що свідчать високі відсоткові показники алкоголізму і наркоманії серед колишніх спортсменів [8, с. 120].

Слідування традиціям екстрасенсорики та езотерики. Особистість з девіантною поведінкою на базі гіперздібностей, яка має зазначений різновид надцінних психологічних захоплень, упевнена у тому, що свідомістю людини управляють «невідомі сили». Адепти екстрасенсорики упевнені в існуванні «надприродних» феноменів і процесів, які визивають ті чи інші хворобливі патологічні прояви індивіда на рівні соматика і психіки. Девіантну поведінку, яка базується на традиціях екстрасенсорики, поділяють на пасивну і активну.

При пасивному варіанті людина, поділяючи екстрасенсорні традиції осмислення дійсності, зокрема, міжособистісних відносин (любові, вірності, заздрості тощо), лікування хворобливих проявів (порча, пристрій та ін.), користується допомогою практикуючих екстрасенсів лише у випадках виникнення сімейних (партнерських, сексуальних) проблем чи хвороб.

Активний варіант передбачає, що людина з певного моменту починає відчувати у собі незвичайні здібності («прозріння») і змінює весь стиль поведінки, намагаючись максимально використати «нові якості». У певних випадках людина починає відчувати у собі здібності прогнозувати перебіг і результат подій (ясновидіння, провидіння), в інших – починає усвідомлювати лікувальні й оздоровчі якості своїх дій. Часто така людина відмовляється від колишніх звичок й поведінкових стереотипів. Вона здатна кинути улюблену роботу, піти з сім'ї. Її погляди про можливість зцілювати людей перетворюються у стійку непохитну упевненість, яка не потребує доказів. Критика її здібностей з боку

оточуючих ігнорується або зустрічає супротив, коли «екстрасенс» починає активно протистояти офіційній медицині [11, с. 525].

Трудоголізм – втеча від реальності у сферу діяльності і досягнень. Підвищеним захопленням для людини є робота чи інша діяльність, на терені якої вона намагається досягнути досконалості. Базою для формування надцінного захоплення у вигляді трудоголізму є, як правило, особливості характеру, які сприяють фіксації уваги та діяльності на виконанні службових обов’язків через страх не впоратися з ними, набути репутації неспроможного й некваліфікованого спеціаліста, або ж адиктивний відхід від реальності, яка сприймається як нецікава, неприваблива й нужна.

Інший механізм формування трудоголізму при адиктивній поведінці. Підвищений рівень працездатності, захопленості процесом діяльності, отримання від нього задоволення можуть стати заміщенням. «Втеча у роботу» може бути пов’язана з непристосованістю людини до повсякденного життя, його побутовим вимогам, неможливістю відчувати задоволення й радість.

Надцінні психологічні захоплення у формі *активної пристрасної діяльності* можуть включати не тільки професійну сферу. Людина може бути трудоголіком у своєму хобі. Наприклад, може формально ходити на основну роботу, якісно її виконувати, але не отримувати від цього задоволення. При цьому, орієнтуватися на іншу діяльність (ремонт свого автомобіля, догляд за садом, рибальство, полювання, колекціонування тощо) [8, с. 118–119].

Н. Майсак розроблено матрицю соціальних девіацій, в якій відображено ступінь соціального схвалення чи фактичної небезпеки девіантної поведінки для особистості і суспільства. Автор звертає увагу на тому, що матриця дає можливість побачити – творча поведінка у крайніх своїх проявах може наближуватися до антисоціальної [6, с. 82]. Девіантні прояви творчої поведінки за Н. Майсак представлено у табл. 1.

Табл. 1.

Різновиди девіантної творчої поведінки (за Н. Майсак)

Підвид творчої девіантної поведінки за характером прояву	Соціально-нейтральні різновиди девіантної поведінки з неоднозначними критеріями оцінки	Соціально-несхвалені різновиди девіантної поведінки	
		асоціальна	Антисоціальна
Художня творчість	графіті, татуаж, боді-арт, «чорний гумор», «садистські» віршики, карикатура, «жовта» преса, залучення до творчих субкультур («123ан клуби», 123ан клуби, музичні субкультури)	графіті агресивного і порочного характеру, «чорний гумор», «садистські» віршики, карикатура, «жовта» преса (пасквілі та інсинуації у пресі)	антисоціальна пропаганда з використанням художніх засобів; графіті як хуліганські дії.

Наукова творчість	клонування, екстракорпоральне запліднення, пересадка донорських органів, пластична хірургія	вибірковість з корисливою метою	вибірковість з корисливою метою
Технічна творчість	вибірковість	вибірковість з корисливою метою	вибірковість з корисливою метою
Організаторська творчість	створення бізнесу, політичних партій, громадських об'єднань і рухів	непродуктивна деструктивна організована діяльність; девіації стилю поведінки, спілкування і професійної діяльності	створення злочинних угруповань, торгівля людьми, рейдерство, піратство, бандитизм як організована злочинність
Комп'ютерна творчість	створення сайтів знайомств	створення порно-сайтів; розповсюдження порнографії; проституція в Інтернет	кіберзлочинність (хакерство, розповсюдження порнографії та ін. Інтернет-злочини)

О. Зеркіна і Г. Чусавітіна розглядають девіантну поведінку на базі гіперздібностей у сфері інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ) серед школярів. Різновидом такого типу девіантної поведінки є *хакерство* – яскраво вражене захоплення пізнанням у сфері інформаційних комп'ютерних технологій, що виходить за межі професійної чи навчальної діяльності. Хакерами (англ. – hacker) у вузькому значенні називають людей, які проявляють виключну зацікавленість до проблеми захисту інформації і застосування цих знань, як для захисту інформаційних систем, так і для їх зламу [4, с. 155–156].

Хакерство серед молоді вважається модним стилем поведінки. Хакер – це спеціаліст, який прагне, перш за все, до спілкування з іншими користувачами інформаційної спільноти, до вираження своїх думок, ідей. У більшості випадків, це слово не несе у собі кримінального характеру. Однак, не дивлячись на різноманітні види діяльності хакерів, різні течії цієї субкультури, її історію, ЗМІ досить часто висвітлюють тільки негативну сторону і проєктують у суспільство мас медійний «образ» хакерів. Це призводить до того, що більшість підлітків підхоплюють саме такий образ і намагаються втілити його у реальність.

Основні види девіантної поведінки у сфері ІКТ:

- асоціальна поведінка: скрипткіді, захоплення віртуальним сексом, кіберхуліганство (фрейм, тролінг)

- деліквентна (антисоціальна) поведінка: дифамація, кібертероризм, крякерство, написання шкідливих програм, кардинг, фрікінг, спамерство, фітинг [4].

К. Курзова, досліджуючи девіантні прояви інтелектуальної обдарованості, стверджує, що підвищена тривожність, репресивність, невизнаність суспільством, труднощі в адаптації обдарованої особистості можуть призводити до скоєння злочинів і правопорушень. При чому, високий інтелект особистості можна розглядати і як причину, і як засіб для скоєння правопорушення. Високий рівень інтелекту спостерігається в осіб, які скоїли комп'ютерні злочини. 78% кіберзлочинців мають вищу освіту, 21% – IQ значно вище норми.

К. Курзовою зроблено спробу дослідити інтелектуально обдарованих підлітків на предмет їх особистого досвіду у скоєнні злочинів чи правопорушень. Автором проведено питальник, який складався з трьох основних питань: 1. Чи вважаєте ви справедливим твердження, що злочини скоюють особистості з низьким інтелектом? 2. Чи скоювали ви будь-коли правопорушення, за які вас приводили чи ставили на облік (якщо так, то які)? 3. Чи скоїли будь-коли правопорушення, які не спричинили приводів чи постановки на облік (якщо так, то які)?

Підлітки з високим рівнем інтелекту (вибірка – 56 чол.) показали наступні результати. У відповідях на перше питання 68% підлітків заперечують таке твердження, 14% погоджуються з ним, 5% вважають, що це не обов'язково так; по 3% підлітків вважають, що це залежить від злочину, що скоріше навпаки, і що є виключення з цього правила. Відповідаючи на друге питання, 98% стверджують, що таких злочинів не скоювали, і тільки 2% визнають, що в їхньому житті був такий випадок, причина якого – хуліганство.

На третє питання дослідницею було отримано наступні відповіді: не скоювали таких злочинів 68% опитаних, 26% мають такий досвід (дрібна крадіжка, крадіжка цукерок з автомату, яблук у сусідів, хуліганство, несплата за проїзд у поїзді, використання гральних автоматів без грошей, бійка, переходів дороги на червоне світло та ін.), по 2% – «я промовчу», «нічого серйозного», «не знаю» [5].

О. Єлісеєва, досліджуючи девіації на базі гіперздібностей, стверджує, що одне з перших місць серед негативних чинників належить макросередовищу. Випадки, коли обдарована дитина потрапляє до категорії «важкі діти», пов'язані, перш за все, з неправильним відношенням до неї однолітків, учителів, батьків. Нормальному розвитку й адаптації обдарованих дітей заважають також соціально-психологічні й особистісні труднощі, які проявляються досить часто у формах дезадаптованої поведінки, таких як, наприклад, асоціальна й агресивна. Такі діти можуть вести себе зухвало, бурхливо й недоброчливо реагувати на дії й оцінки оточуючих, дозволяти собі ненормативні,

асоціальні вчинки: псувати речі, нецензурно висловлюватися, вчиняти бійки тощо [2].

Отже, виходячи з вищезазначеного, можна зробити висновок, що девіантна поведінка на базі гіперздібностей як соціальна девіація має соціально схвалені (адаптовані до норм певної соціальної групи), соціально нейтральні (які не мають суспільної небезпеки чи з неоднозначними критеріями оцінки), асоціальні (що відхиляються від моральних норм) й антисоціальні (відхиляються від правових норм) прояви. У статті зроблено спробу розкрити соціально нейтральні з неоднозначними критеріями оцінки, асоціальні та антисоціальні різновиди девіантної поведінки на базі гіперздібностей у дітей шкільного віку. Перспективою подальших досліджень є розкриття основних чинників та причин появи різних форм девіантної поведінки на базі гіперздібностей в учнів загальноосвітньої школи.

Список використаної літератури

- 1. Баженов В. Г.** Психологические механизмы коррекции девиантного поведения школьников. / В. Г. Баженов, В. П. Баженова. – Ростов н/Д.: Феникс, 2007. – 320 с.
- 2. Елисеєва Е. В.** Проблемы одаренных детей и пути их разрешения в рамках социально-педагогической деятельности / Е. В. Елисеєва // Сб. тезисов II-ой гор. научн.-практ. конф. молод. ученых и студ. учрежд. высш. и средн. образования «Научно-практическая деятельность молодых ученых и студентов в рамках программы модернизации образования», 23-24 апреля. – М., 2003. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <<http://childpsy.ru/lib/articles/id/10272.php>>.
- 3. Ефремова Г. Л.** Девиантное поведение подростков как педагогическая проблема / Г. Л. Ефремова // Педагогическая мастерская. – 2014. – №2(26). – С. 9–15.
- 4. Зеркина Е. В.** Подготовка будущих учителей к превенции девиантного поведения школьников в сфере информационно-коммуникативных технологий : монография / Е. В. Зеркина, Г. Н. Чусавитина. – Магнитогорск : МаГУ, 2008. – 185 с.
- 5. Курзова К.** Интеллектуальная одаренность и девиантное поведение / К. Курзова // Семейно-медицинский портал о здоровье детей и взрослых, просто и доступно каждому родителю «Детский доктор». – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <<http://www.detskydoctor.ru/doc/psihologiya/intellektualnaya-odarennost-i-deviantnoe-povedenie/>>.
- 6. Майсак Н. В.** Матрица социальных девиаций: классификация типов и видов девиантного поведения / Н. В. Майсак // Современные проблемы науки и образования, 2010. – № 4. – С. 78–86.
- 7. Мардахаев Л. В.** Социальная педагогика: Учебник / Л. В. Мардахаев. – М.: Гардарики, 2005. – 269 с.
- 8. Менделевич В. Д.** Психология девиантного поведения. Учебное пособие. – СПб. : Речь, 2005. – 445 с.
- 9. Михайленко О. В.** Особливості обдарованих дітей як категорії «групи ризику» / О. В. Михайленко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер.:

Педагогічні науки. – 2014. – Вип. 115. – С. 154–158. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2014_115_4>
10. Пальчевський С. С. Соціальна педагогіка : навч. посіб. для студ. ВНЗ. – К. : Кондор, 2005. – 560 с. **11. Руководство** по аддиктологии / Под ред. проф. В. Д. Менделевича. – СПб. : Речь, 2007. – 768 с.

Степаненко В. І. Поняття та форми девіантної поведінки на базі гіперздібностей у дітей шкільного віку

У статті розкрито сутність поняття «девіантна поведінка на базі гіперздібностей» та її різновиди як соціальної девіації у дітей шкільного віку: соціально нейтральні з неоднозначними критеріями оцінки, асоціальні (що відхиляються від моральних норм) та антисоціальні (відхиляються від правових норм).

Розкрито погляди різних науковців до розуміння девіантних проявів у поведінці обдарованих дітей, представлено деякі результати їхніх досліджень. Зокрема, розглянуто позиції щодо того, що обдарованість особистості можна розглядати і як причину, і як засіб для прояву неоднозначних та соціально-несхвалених різновидів девіантної поведінки.

Девіантна поведінка на базі гіперздібностей розглядається як тип відхиленої поведінки, що супроводжується девіаціями у повсякденному житті при особливій обдарованості, таланті, геніальності в інших сферах діяльності людини.

Ключові слова: девіантна поведінка на базі гіперздібностей, обдарована дитина, форми девіантної поведінки на базі гіперздібностей, школа.

Степаненко В. И. Понятие и формы девиантного поведения на базе гиперспособностей у детей школьного возраста

В статье раскрыты сущность понятия «девиантное поведение на базе гиперспособностей» и его основные разновидности как социальной девиации у детей школьного возраста: социально нейтральные с неоднозначными критериями оценки, асоциальные (которые отклоняются от моральных норм) и антисоциальные (отклоняющиеся от правовых норм).

Раскрыты взгляды разных ученых относительно понимания девиантных проявлений в поведении одаренных детей, представлены некоторые результаты их исследований. В частности, раскрыты позиции относительно того, что одаренность можно рассматривать и как причину, и как средство для проявления неоднозначных и социально-неодобряемых разновидностей девиантного поведения.

Девиантное поведение на базе гиперспособностей рассматривается как тип отклоняющегося поведения, который сопровождается девиациями в повседневной жизни при особой одаренности, таланте, геніальности в других сферах деятельности человека.

Ключевые слова: девиантное поведение на базе гиперспособностей, одаренный ребенок, формы девиантного поведения на базе гиперспособностей, школа.

Stepanenko V. Definition and Forms of Deviant Behavior on the Basis of Hyper Abilities in School-Age Children

The article reveals the essence of the definition «deviant behavior on the basis of hyper abilities» and its main varieties as a social deviation in school-age children: socially neutral with ambiguous evaluation criteria, asocial (which deviate from the moral norms) and antisocial (which deviate from the rule of law).

Disclosed views of different scientists on the understanding of the manifestations of deviant behavior of gifted children, presented some of the results of their research. In particular, the disclosed position on that talent can be seen as both a cause and as a means to develop the controversial and socially disapproved varieties of deviant behavior.

The deviant behavior on the basis of hyper abilities regarded as a type of deviant behavior, which is accompanied by deviations in daily life when the gifted, talent, genius in other spheres of human activity.

Key words: deviant behavior on the basis of hyper abilities, gifted child, forms of deviant behavior on the basis of hyper abilities, school.

Стаття надійшла до редакції 13.01.2017 р.

Прийнято до друку 24.02.2017 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Харченко С. Я.

УДК [053.2:004.738.5]:37.013.42

О. О. Черних

**БАЗОВІ КОМПЕТЕНЦІЇ
БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ В ІНТЕРНЕТІ**

Сучасних українських дітей вже можна називати «цифровими аборигенами», бо вони народились та живуть в той час, коли комп'ютери та Інтернет стають значно поширеними та доступними в Україні.

Інтернет є впливовим фактором соціалізації сучасної дитини, який може як позитивно, так і негативно впливати на розвиток дитини. Питанню формуванню безпечної поведінки підлітків в Інтернеті приділяється увага у документах міжнародних організацій, дослідженнях науковців різних галузей, спеціалістів правоохоронних органів та у засобах масової інформації, бізнесових та громадських організацій.